

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI DERGİSİ

DİNİ İLMİ EDEBİ MESLEKİ AYLIK DERGİ

Cilt : XI Sayı : 5
EYLÜL — EKİM 1972

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«EY İMAN EDENLER SİZDEN EVVELKİ (ÜMMET) LERE YAZILDIĞI GİBİ SİZİN ÜZERİNİZE DE ORUÇ YAZILDI (FARZ EDİLDİ). TAKİ KORUNASINIZ.»

«(O) SAYILI GÜNLER (DİR). ARTIK SİZDEN KİM (O GÜNLERDE) HASTA, YAHUT SEFER ÜZERİNDE OLUR (VE ORUCUNU YEMİŞ BULUNUR) SA TUTAMADIĞI GÜNLER SAYISINCA BAŞKA GÜNLERDE (TUTAR. İHTİYARLIĞINDAN, YAHUT ŞİFA BULMASI ÜMİT EDİLMİYEN BİR HASTALIKTAN DOLAYI ORUC TUTMAYA) GÜCÜ YETMEYENLER ÜZERİNE BİR YOKSUL DOYUMU FİDYE (LÂZIMDIR). BUNUNLA BERABER KİM GÖNÜL İSTEĞİYLE BİR HAYIR YAPARSA İŞTE BU, ONUN İÇİN DAHA HAYIRLIDIR. ORUC TUTMANIZ SİZİN HAKKINIZDA (YEMENİZDEN VE FİDYE VERMENİZDEN) HAYIRLIDIR, BİLİRSENİZ.» BAKARA SURESİ : 183 - 184

30 AĞUSTOS ZAFERİ

Ahmet OKUTAN

Diyanet İşleri Başkan Yrd.

Milletlerin tarihinde öyle zaferler vardır ki, ülkeler kazandırır devirler açar, kaybedilmek üzere olan hürriyetine yeniden kavuşturur. Türk Tarihi işte böyle zaferlerle doludur. 901. yıldönümünü kutladığımız Malazfirt Zaferi Anadolu'yu Türklerin Yurdu yaptı. 519. yılını kutladığımız İstanbul'un fethi dünya tarihinde yeni çağ'ın açılmasına sebep oldu. Tarihimizde daha bunun gibi nice nice zafer destanları yazdırdıktan sonra 50. yılını zafer şenlikleriyle kutladığımız işte 30 Ağustos Zaferi.

30 Ağustos Zaferi Türk topraklarının asla işgâl edilemeyeceğini dünyaya ilân etmiştir.

30 Ağustos Zaferi Türk'ün hürriyete olan aşkını ispatlamıştır.

30 Ağustos Zaferi İslâmiyeti, namusumuzu ve her türlü manevî değerlerimizi düşman saldırısından kesin olarak korumuştur.

30 Ağustos Zaferinin Tarihi Sebepleri :

1071 Malazgirt Zaferinden sonra Türkler, Anadolu'ya mutlak hakim olmuşlardır. Türklerin bu hakimiyetine karşı 1095'den 1270 yılına kadar bütün Avrupa devletleri birleşerek çeşitli tarihlerde Haçlı Seferleri yapmışlardır. Bu haçlı akınlarına sebep, Türklerin Avrupa kapılarını tehdit etmesi, Ortadoğu'nun zengin ekonomik kaynaklarına sahip olması tek sebep değil, din ayrılığı da bunlar arasındadır. Zira Hristiyanlarca kutsal sayılan beldeleleri almak, Ortadoğu'nun zenginliklerine kavuşmak için bütün Avrupa devletlerinin mücadelesi Osmanlı İmparatorluğunun sonuna kadar devam etmiştir. İmparatorluğun çökmesi ile sonuçlanan Birinci Dünya Savaşından sonra Mondros Mütarekesi ve Sevr Antlaşması yapılmış, İmparatorluğun ülkeleri Avrupa devletleri tarafından bölüştürülmüştür. Fakat Türkler esir edilemezdi. İşte bu nedenle 1071 yılından bu yana Türkler, yaptığı savaşların devamı mahiyetinde olan yeni bir mücadeleye atılmak zorunda kaldı. Türk İstiklâl harbi diye tarihe geçen bu büyük mücadelenin hedefi, Türklerin bağımsızlığının korunması, adli ve ekonomik hürriyetine kavuşmasıdır. İstiklâl mücadelesi, Türklerin millî ve ölüm kalım davası olmuştur.

Türkler Batı'da Yunan Ordusuna, Güney'de Fransız ve Ermenilere, Doğu'da yine Ermenilere karşı cephele açarak savaşmak zorunda kalmışlardır.

Böylece Türkler, asırlardan beri devam edip gelen Haçlı zihniyetine karşı çarpışıyordu. (30 Ağustos Zaferi: Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı, Sahife, 2)

Savaşın Başlaması :

Osmanlı İmparatorluğunca imzalanan Sevr Antlaşmasını (10 Ağustos 1920) Büyük Millet Meclisi tanımadı. Antlaşmadaki hükümler, Türk Milletinin İstiklâl Savaşını sürdürmek azmini daha da kuvvetlendirecek nitelikteydi. Böylece Yunanlılar ile Türkler arasında 1921 yılı başlarından itibaren Orta Anadolu'nun Batı kesimlerinde muharebeler başladı. İnönü, Eskişehir, Kütahya, Sakarya, Afyon Muharebeleri.

Batı'da Yunanlılar geçici olarak başarı kazanmışlardır :

Bundan cesaret alan Ermeniler, doğu'da harekete geçtiler. Doğu Anadolu'yu almak isteyen Ermenilerle Kars ve Sarıkamış Cephelerinde yapılan savaşlarda Türkler büyük kahramanlık destanları göstermiş ve Ermenileri yenilgiye uğratmıştır. (30 Ekim 1920) Batum, Kars ve Ardahan geri alındı. Doğu Anadolu'da böylece güvenlik sağlandı. Ve vatanın bu bölgesi düşmanlardan temizlendi.

Güney Cephesinde Fransızlara ve Ermenilere karşı girişilen kanlı savaşlardan sonra, 1920 Martında ilk def'a Fransızlarla bir mütareke yapıldı.

3 Aralık 1920'de Ermenilerle Gümrü Antlaşması imza edildi. Bu antlaşma ile yalnız Ermeniler yenilmemişti. Müttetiklerin ve Hristiyan toplumların Ermenilere söz verdiği «Büyük Ermenistan» hayali yıkılmıştı. Türk Orduları, 1877-1878 savaşında kaybettiği üç ilini de geri almıştı. (30 Ağustos Zaferi Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı Sahife, 3)

Doğu'da kazanılan bu başarılarından sonra Türk Ordusu, Yunan saldırılarına karşı Batı cephesinde yığınak yapmağa başladı.

Yunan ordusu, 9 Ocak 1921 de Batı'da üstün kuvvetlerle İnönü mevzilerine taarruza geçti.

Millî orduya katılmak istemiyen Çerkez Ethem gibi çetelerle uğraşma zureti Yunan birliklerinin ilerlemesine yardımcı oluyordu. Bu durumdan yararlanmak isteyen Yunan birlikleri, bir baskınla Eskişehir'i eide etmek amacıyla taarruza geçti. Fakat Türk Ordusunun mukavemeti arttıkça güçlerini tamamen kaybettiler. Bursa istikametine çekilmek zorunda kaldılar. (11 Ocak 1921) Üç ay geçmeden daha büyük kuvvetlerle ikinci saldırıya geçen Yunan birlikleri Uşak - Eskişehir - Afyon hattında Türk ordusu karşısında kesin bir yenilgiye uğradılar. (28 - 31 Mart 1921)

Bu yenilgiden sonra Yunan Hükümeti, yeniden saldırıya geçmek üzere büyük bir ordu kurdu. Bilhassa İngiltere'nin yardımı ile ele geçirdikleri bölgelerdeki kuvvetlerini onbir tümene çıkardılar. Yunan Ordusu, Türk kuvvetlerinden insan ve top bakımından iki, makineli tüfek bakımından on kat üstün durumdaydı. Aynı zamanda Millî Türk Ordusu, henüz teşkilâtını da

tamamlıyamamıştır. Türk genelkurmayı mevzi çatışmalarla oyalama muharebeleri yerine kesin sonuç almak kararındaydı Bunun için Batı Cephesi diğer birliklerle takviye edildi.

10 Temmuz 1921 günü ileri harekete başlayan Yunan Ordusu, Türk Ordusunu kuşatarak tam imha gayesini güdüyordu. Üstün bir kuvvete karşı, Eskişehir'de bulunan kuvvetlerimiz, ancak adım adım geri çekilmekten başka bir karar veremezdi. Türk ordusunun başarılı çekilme manevrası karşısında Yunan Ordusu, 17 Temmuz'da Kütahya'yı ve 19 Temmuz'da da Eskişehir'i aldı.

Yukarıda belirtilen gâyesini gerçekleştirmek için durmadan Türk kuvvetlerini takip eden Yunan Ordusu, Sakarya'ya kadar ilerledi. Yunan ordusunun bu ilerleyişi, bundan 850 yıl önce Alpaslan ordularına karşı yürüyen Romens Diyogenos'un ordularını hatırlatıyordu. Gâyesi de aynı idi. Fakat Türk ordusu, bu savaşa 100 kilometrelik cephe ve 40 kilometrelik bir derinlik içerisinde 23 Ağustos-13 Eylül 1921 tarihleri arasında 22 gün ve gece aralıksız ve adım adım devam eden Türk ordusunun sarsılmayan imanı, manevî gücü ve Atatürk'ün kuvvetli sevk ve idaresi bu zaferi kazandırdı. Çünkü maddî açıdan bakılınca Türk ordusunun, Sakarya Meydan Muharebesini kazanması imkânsızdır.

Sakarya zaferinden sonra Türk milletinin, hükümetine ve ordusuna güveni artmış, beklenen kurtuluş gününün uzak olmadığına inancı kuvvetlenmiştir. Yunan ordusu ise geri çekilmek zorunda kalmıştı. O günün imkânlarına göre esaslı bir şekilde takip edilemediğinden Yunanlılar imha edilememişti.

Türk milleti, dışardan hiçbir malî yardım beklemezsizin düşmana karşı hazırlıklar yaptı. 1922 yılı Ağustos ortalarına kadar personel, silâh ve cephane hazırlıkları yapıldı. Buna rağmen Yunan tümenleri, % 25 fazla bir personel gücüne sahipti. Yunan ordusu, kendilerine yardımcı olan Batılı devletlerin savaş endüstrisine dayandığı için makineli tüfek top, uçak, taşıt, cephane, teknik gereç bakımından bize nazaran çok üstün durumda idi. Bizim ordumuzun ise süvari üstünlüğü vardı. (30 Ağustos Zaferi: Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı Sahife: 23)

Dünya devletleri, bu şartlar altında Türklerin karşı bir taarruza geçebileceğine inanmıyorlardı. Fakat topyekûn Türk milletinin kesin kararı, düşman ordularını Anadolu'dan söküp atmak, vatan toprağını düşmandan temizlemektir. Bu nedenle geniş bir taarruz plânı hazırlandı.

26 Ağustos 1922 sabahı, Başkomutan Gazi Mustafa Kemal Paşa, Genelkurmay Başkanı Fevzi Paşa, Cephe Komutanı İsmet Paşa Kocatepe'de bulunuyorlardı. Aynı gün güneş ışıkları etrafa yayılırken Türk topçu ateşi ile birlikte Büyük Taarruz başlamış oldu. Bu ve bunu takip eden taarruzlarla düşman kuvvetleri büyük kayıplar verdi. Bir kısmı yok edildi. 30 Ağustos 1922 akşamı general Trikapis ve general Diyenis ile birlikte sağ kalanlar, Türk çemberinden güçlükle sıyrılarak Murat Dağına kaçtılar ve bilâhère de esir edildiler. Artık düşman kuvvetlerinin hiçbir yerde tutunacak güçleri kalmamıştı. Türk yenilmezliğinin, Türk imanının ne demek olduğunu bir daha öğrendiler.

Gazi dedelerimizden ve babalarımızdan işittiğimiz sayısız kahramanlık destanları bu mücadelenin ne kadar güçlü olduğunu gösteren örneklerdir. Hürriyetlere ancak savaş meydanlarında kazanılan zaferlerle sahip olunur. Bunun içindir ki, Yüce Rabbimiz vatan ve hürriyet yolunda mücadele etmemizi Kutsal Kitabımız Kur'ân-ı Kerim'in birçok âyetlerinde buyurmuştur. Bunlardan bazılarını aşağıda sunuyorum :

«(Ey mü'minler) sizinle çarpışan (düşman) larla (korunmak için) vatan yolunda siz de çarpışın. (Fakat) haksız taarruz etmeyin. Çünkü Allah haksız taarruz edenleri sevmez.» (Bakara/190)

..... Hürmetler karşılıklıdır. O halde kim size tecavüz ettiyse siz de ona ettiği tecavüzün misli ile tecavüz edin...» (Bakara/194)

«.....Harp (yaratılışınız bakımından) hoşunuza gitmediği halde uhdenize kıtal (düşmanlarla savaş) yazıldı (farz edildi). Olur ki birşey hoşunuza gitmezken o, sizin için hayırlı olur, bir şeyde sevdiğiniz halde o da hakkınızda şer olur. Allah bilir, siz bilmezsiniz (Bakara: 216).

Yüce Allah, gerektiği vakit savaşmanın ne kadar kutsal bir görev olduğunu bizlere duyurduktan sonra bu mücadelenin nasıl yapılacağını da şöylece beyan buyurmaktadır :

«(Düşmanla mücadelenizde) gevşeklik göstermeyin. Siz, (düşmanlarınızdan) daha üstünsünüz. Eğer (Allah'ın yardımına candan) inanmışsanız.» (Âli İmran/139)

«Ey iman edenler, kâfir olanlara karşı (savaşta) yavaş yavaş yürüyerek kavuştuğunuz vakit arkanızı dönmeyin (onlardan kaçmayın). Tekrar muharebe için bir tarafa çekilenin yahut diğer bir fırkaya ulaşarak mevki tutanım hali, müstesna olmak üzere kim, öyle bir günde onlara arka çevirirse muhakkak ki o, Allah tarafından gazaba uğrar ve onun yurdu (ahirette) cehennemdir. O, ne kötü bir âkibettir.» ((Enfal/15-16)

Müslüman Türk askeri, Yüce Rabbimizin buyruklarına uyduğunu, savaş alanlarında çok sayıdaki düşmanlarına karşı kazandığı sayısız zaferlerle ispatlamıştır. Şehitlik ve gazilik mertebeleri, onun en büyük iddeali, ve son rütbesidir. 30 Ağustos Zaferini bize kazandıran büyük Komutan Mustafa Kemal Atatürk, Çanakkale'deki savaş anılarını anlatırken Türk Askerinin imanını, tanıdığı olduğu şu olayla bizlere tanıtmaktadır :

«Biz, ferdi kahramanlık sahneleriyle meşgul olmuyoruz. Yalnız size Bomba Sırtı Vak'asını anlatmadan geçemiyeceğim. Karşılıklı siperler arasında mesafemiz, sekiz metre, yani ölüm muhakkak, birinci siperdekiler, hiç biri kurtulmamacasına kâmilin düşüyor. İkinciler, onların yerine gidiyor. Fakat ne kadar imrenilecek bir itidal ve tevekkülle biliyor musunuz? Öleni görüyor, üç dakikaya kadar öleceğini biliyor, hiç ufak bir fütur bile getirmiyor. Sarsılmak yok. Okumak bilenler, ellerinde Kur'ân-ı Kerim, cennete girmeye hazırlanıyorlar. Bilmeyenler Kelime-i Şehâdet getirerek yürüyorlar. Bu, Türk askerindeki iman ve ruh kuvvetini gösteren şayân-ı hayret ve tebrik bir misâldir. Emin olmalısınız ki, Çanakkale Muharebesini kazandıran bu yüksek ruhtur, imandır.»

İşte Türk'ün bu imanı elli sene önceki 30 Ağustos günü dünyanın yeğâne müslüman kalesi güzel Türkiyemizi düşman işgalinden kurtarmıştır. Böylece İslâmiyeti de korumuş ve Kur'ân-ı Kerim'deki şu âyet-i kerimede tanımlanan milletin Türk Milleti olduğunu tarihteki zaferleriyle ispatlamıştır.

«Ey iman edenler, sizden kim dinden dönerse Allah, (onlara bedel olarak) bir kavim getirecek ki Allah onları sever, onlar da Allah'ı sever. Mü'minlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve zorludurlar. Allah yolunda savaşsalar, ayıplayanların ayıplamasından korkmazlar. Bu, Allah'ın ihsanıdır ki onu dilediği kimseye verir. Allah (ihsanı) bol olandır. (ona lâ-yık olanı) bilendir.» (Maide/54)

Biz müslüman Türkler, kendi aramızdaki ilişkilerimizde dâima alçak gönüllüyük. Fakat savaş alanlarında düşmana karşı dâima onurlu ve güçlüyüz. Çünkü yüce Rabbimizin, «... sabreder ve hezimetten, firardan sakınırsanız onlar, ansızın üzerinize geliverirlerse de Rabbinize size beş bin nişanlı (özel işaretlerle diğerlerinden ayrılan meleke yardım eder.» âyet-i kerimeleri ile va'dettiği yardımın mutlak gerçekleşeceğine inanmaktayız. Savaş alanlarında kahraman Türk Mehmetçiğin Allah, Allah sesleriyle dağları ve ovaları inletmesi, bu inancın sonucu değil mi? İşte bütün zaferler, ancak böylesine Yüce bir iman ve güce sahip askerin hakkıdır. 30 Ağustos Türk neslinin kazandığı zaferlerden bir tanesidir. Bundan sonra da gerektiğinde nice 30 Ağustos kazanma gücüne ve imanına her zaman sahip olacağız.